

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **510** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 3 mei 2010 (2009-2010)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met de Overeenkomst tussen
de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie,
enerzijds,
en het Sultanaat Oman, anderzijds,
inzake de bevordering
en de wederzijdse bescherming van investeringen,
ondertekend in Masqat op 16 december 2008

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemene toelichting

1. Betekenis van de overeenkomst

De Vlaamse Regering staat positief ten opzichte van het sluiten van internationale investeringsovereenkomsten. Die zijn immers erg belangrijk voor Vlaamse investeerders in het buitenland. Een Vlaamse investeerder zal meer geneigd zijn te investeren in landen als het politieke risico gedekt wordt door de Nationale Delcreditedienst (NDD). Voor de NDD is het bestaan van een bilaterale overeenkomst voor de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen een belangrijke factor bij de beoordeling van een verzekeringsaanvraag voor een geplande Vlaamse investering in het buitenland. De NDD kan dan immers een eventuele actie tegen of regres op de overheid van het gastland in geval van schade ondernemen. Zij kan alle investeringsvormen verzekeren.

Hoewel buitenlandse investeringen doorgaans al beschermd worden door nationale wetgevingen, biedt een bilateraal verdrag bijkomende waarborgen wegens de voorrang van het internationaal recht op het interne recht van een staat.

De bilaterale verdragen inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, die door de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) gesloten worden, bevestigen onder meer het principe dat investeringen slechts kunnen onteigend of beperkt worden in het partnerland als daartoe geldige redenen bestaan en als er een passende, efficiënte vergoeding uitgekeerd wordt, dit wil zeggen een vergoeding die kan gerepatriëerd worden. Ook de risico's 'oorlog' en 'opstand' worden aangeraakt. De verdragen huldigen voorts de vrije transfer van de geïnvesteerde middelen en hun opbrengsten.

In de verdragen is ook een arbitrageregeling opgenomen voor geschillen die tussen een Vlaamse investeerder en de lokale overheid zouden kunnen rijzen over de toepassing van de beginselen van het investeringsverdrag. In dit verband wordt verwezen naar de arbitrage van het ICSID (International Centre for Settlement of Investment Disputes – Internationaal Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen) of naar de regels van de UNCITRAL (United Nations Commission of International Trade Law – Commissie van de Verenigde Naties voor Internationaal Handelsrecht). Ook werd een verwijzing naar de arbitrage van de particuliere geschillenbeslechtingorganen van de internationale Kamer van Koophandel in Parijs opgenomen in de investeringsovereenkomst.

Deze investeringsovereenkomsten zijn in principe vooral zinvol in landen met een hoge politieke instabiliteit of risico.

1.1. De overeenkomst vormt een gemengd verdrag

Dergelijke internationale overeenkomsten ten gunste van de bevordering en de bescherming van investeringen in het buitenland zijn verdragen in de zin van het volkenrecht of het internationaal publiek recht. Het zijn juridisch bindende en afdwingbare akten, onderschreven door volkenrechtelijke rechtspersonen, in casu drie onafhankelijke en soevereine staten en drie deelstaten met een grondwettelijk toegekende bevoegdheid om verdragen te sluiten. Die akten vormen de rechtsgrond voor rechten en verplichtingen in hoofde van die zes overheden en rechtstreeks in hoofde van investeerders op elkaars grondgebied. In overeenstemming met artikel 167, §3, van de Grondwet, worden alle verdragen gesloten door de daartoe bevoegde regeringen en aan hun parlementen ter instemming voorgelegd, vooraleer zij uitwerking kunnen hebben.

Het zogenaamde ‘gemengd’ karakter van de investeringsovereenkomsten werd op 4 mei 1994 vastgelegd in de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB). De ICBB heeft die beslissing op 4 april 1995 bekrachtigd. Zowel de gewesten als de federale overheid worden namelijk in principe bevoegd geacht. De overeenkomsten worden gemengde verdragen genoemd wegens de gezamenlijke bevoegdheidsuitoefening op het federale en het gefedereerde niveau.

De gewesten zijn bevoegd voor het economisch beleid, alsook voor het afzet- en uitvoerbeleid, overeenkomstig artikel 6, §1, VI, eerste lid, 1° en 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI), zoals gewijzigd. De federale overheid blijft bevoegd voor de verzekering van invoer-, uitvoer- en investeringsrisico's (artikel 6, §1, VI, eerste lid, 3°, BWHI), het handelsrecht, het vennootschapsrecht en de regelgeving voor de vestiging van bedrijven met uitzondering van die in de toeristische sector (artikel 6, §1, VI, vijfde lid, 5° en 6°, BWHI).

Daarom bepaalt het eerste artikel van het ontwerp van decreet dat het een gewestaangelegenheid betreft. Het tweede en laatste artikel betekent dat het Vlaams Parlement zijn goedkeuring verleent aan de voorliggende overeenkomst, zodat zij in werking kan treden na de instemming van al de betrokken parlementen en na de ratificatie door de federale overheid en door het partnerland.

2. Schets van het partnerland¹

Het Sultanaat Oman ligt aan de zuidoostkust van het Arabische Schiereiland. Het grenst aan de Verenigde Arabische Emiraten, Saoedi-Arabië en Jemen. Het schiereiland Musandam is gescheiden van de rest van het land door de Verenigde Arabische Emiraten. Met zowat 3,4 miljoen inwoners op een oppervlakte van 309.500 km² is Oman één van de landen met de kleinste bevolkingsdichtheid ter wereld. De bevolking groeit echter snel en zal waarschijnlijk om de 20 jaar verdubbelen. In Oman leven 700.000 buitenlanders.

Het Sultanaat Oman is een absolute monarchie. Sultan Qaboos bin Said Al Said staat sinds 1970 aan het hoofd van het land. Hij voert een politiek van relatieve openheid. Hij moderniseerde de regering, de economie, de infrastructuur en het onderwijs en is erin geslaagd de verschillende groepen en stammen vreedzaam te laten samenleven en van zijn land een welvarende moderne staat te maken. Oman is één van de stabielste landen in de regio en er is weinig oppositie tegen de sultan.

2.1. *Mensenrechten*

Oman is traditioneel een tolerant islamitisch land met een wetgeving die gebaseerd is op de Shari'a. De burgers kunnen hun mening slechts in beperkte mate uiten door verkiezing van de leden van de Majlis al-Shoura.

In de Grondwet zijn burgerrechten opgenomen zoals een beperkte vrijheid van meningsuiting, pers en vereniging, alsook vrijwaring van fysieke of psychologische foltering. Discriminatie op basis van geslacht en godsdienst is verboden en de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht is gewaarborgd.

De Grondwet voorziet ook in een verbetering van de positie van de vrouw. De sultan wil vrouwen een actievere rol laten spelen in het openbare leven. In maart 2002 werd voor het eerst een vrouwelijke minister aangesteld. Daarnaast werden nog vier vrouwelijke onder-

¹ Voor de opmaak van de schets van het partnerland werd een beroep gedaan op de landendossiers van het Vlaamse Agentschap voor Internationaal Ondernemen, het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken, het Duitse Ministerie van Buitenlandse Zaken, de openbare landendossiers van de Central Intelligence Agency (CIA) en rapporten van organisaties zoals Amnesty International, Freedom House e.a.

ministers en een vrouwelijke ambassadeur benoemd. Toch worden vrouwen gediscrimineerd op wettelijk en sociaal vlak. De wetten geven mannen meer rechten dan vrouwen inzake huwelijk, echtscheiding, erfenissen en de hoede over de kinderen. Volgens officiële cijfers vertegenwoordigen vrouwen slechts 10% van de werkende bevolking.

Pers en media hebben af te rekenen met beperkingen. Zij mogen kritiek uiten op de regering, maar mogen geen verdeeldheid en vijandigheid veroorzaken. Die algemene richtlijn leidt tot zelfcensuur.

In januari 2006 ondertekenden Oman en de Verenigde Staten een bilateraal vrijhandelsakkoord. Om de steun van het Amerikaanse Congres te winnen, voerde Oman een aantal hervormingen door waarbij werknemers de toelating kregen zich te organiseren en zij eveneens het stakingsrecht verwierven.

Met uitzondering van het verdrag inzake de rechten van het kind en het verdrag betreffende de uitsluiting van discriminatie, is Oman geen partij bij belangrijke mensenrechtenverdragen. Het land beroept zich op de eigenheid van de nationale cultuur.

Corruptie is geen groot probleem al werden in 2005 een aantal ambtenaren veroordeeld voor gesjoemel. Oman bekleedt de 39e plaats op de Transparency International 2009 Corruption Perceptions Index met een score van 5,5 op 10 (ter vergelijking: België staat 21e met 7,1).

2.2. *Buitenlands beleid*

Continuïteit en terughoudendheid zijn de kenmerken van de buitenlandse politiek die gebaseerd is op vreedzame samenwerking en steun aan maatregelen die in internationale fora getroffen worden om conflicten op te lossen. Oman steunt de strijd tegen het terrorisme, maar komt daar niet speciaal mee naar buiten. De betrekkingen met het Westen zijn goed, maar Oman richt zijn blik ook op Azië omdat het daar veelbelovende afzetmarkten ziet voor zijn producten.

De relaties met de Europese Unie (EU) verlopen via de Samenwerkingsraad voor de Golf (Gulf Cooperation Council, GCC). Op 15 juni 1988 werd een samenwerkingsovereenkomst gesloten die vooral toegespitst is op handel en economische vraagstukken, maar er is ook een politieke dialoog. In juni 2004 hechtte de Europese Raad zijn goedkeuring aan het Strategische Partnerschap voor het Middellandse Zeegebied en het Midden-Oosten. Dat partnerschap moet de betrekkingen verder uitbouwen en in een nieuw perspectief plaatsen.

België heeft geen ambassade in Oman, maar wel een ereconsulaat. De ambassade in Riyad is bevoegd voor Oman.

2.3. *Economische gegevens*

Oman dankt zijn snelle economische en sociale ontwikkeling en zijn welvaart aan de inkomsten uit petroleum, waarvan de uitvoer in 1967 op gang kwam. De overheid doet op basis van vijfjarenplannen de nodige investeringen om een moderne samenleving en een performante economie te creëren tegen de tijd dat de olievoorraad op is. Door de ontdekking van aardgas werd een nieuwe bron van inkomsten gevonden. Oman is ook rijk aan mineralen, maar bevindt zich nog steeds in een fase van onderzoek en raming van de capaciteiten. De regering richt zich op de diversificatie van de economie en het creëren van banen voor de groeiende jonge bevolking. Binnen die diversificatie speelt het toerisme een grote rol.

Oman haalt voordeel uit een stabiele politieke situatie, een voorzichtig beheer van de staatsfinanciën, een continue groei en een aanvaardbare inflatie. De olie- en in mindere mate de gaswinning zijn nog steeds de belangrijkste inkomstenbronnen, maar de diversificatiepolitiek heeft geleid tot een toename van moderne infrastructuurwerken, de lancering van industriële projecten en de versterking van de tertiaire sector. Dit alles wordt ondersteund door een aanvaardbaar juridisch kader en een competitief fiscaal systeem. Oman wordt door zijn partners beschouwd als stabiel en kredietwaardig. De markt is zeer open en er is een stevige concurrentie. De handelsmogelijkheden zijn er talrijk omdat de industriële basis zeer beperkt is en de regering er zich steeds meer van bewust wordt dat het aantrekken van buitenlandse investeerders van levensbelang is.

Traditionele economische activiteiten worden aangemoedigd en nieuwe, zoals het toerisme, worden ontwikkeld. De verwerkende industrie en de landbouw en visvangst zijn marginaal te noemen op economisch vlak, maar landbouw en visvangst verschaffen wel werk aan de helft van de bevolking.

In 40 jaar is het bruto nationaal product (bnp) gestegen van 125 miljoen euro naar 32 miljard euro. Per hoofd van de bevolking kon een stijging genoteerd worden van 272 euro naar 11.316 euro, ondanks een toename van de bevolking met 425%. De financiële toestand van Oman is zeer gezond als gevolg van een voorzichtige begrotingspolitiek. De buitenlandse schuld is beperkt.

‘Omanage’, het nieuwste op stapel staande vastgoedproject ter waarde van 1,6 miljard US dollar, zal uitgevoerd worden op een gebied van één miljoen m² ten westen van de hoofdstad Masqat. Het zal bestaan uit een themapark met zeven gebouwen in de vorm van een parel (de ‘Pearls’), tentoonstellingsruimtes, luxehotels, een promenade, een openluchttheater, winkels, restaurants, een park en bijna 4000 woningen.

2.4. *Buitenlandse handel*

De uitvoer is sterk gericht op Azië. China, Zuid-Korea, Japan, Thailand en de Verenigde Arabische Emiraten zijn goed voor ruim 60% van de export. Naast petroleum worden afgewerkte producten, vis, metaal en textiel uitgevoerd. De invoer bestaat vooral uit machines en vervoermateriaal, afgewerkte producten, voedingswaren en levende dieren. De Verenigde Arabische Emiraten en Japan zijn de voornaamste leveranciers.

In 2008 werd voor 33,3 miljard US dollar uitgevoerd en voor 16,7 miljard US dollar ingevoerd. De handelsbalans kent traditioneel een overschot. Ruwe olie vertegenwoordigde ruim 70% van de export. Tussen 2004 en 2007 nam de uitvoer van ruwe olie in waarde toe met 46,4% ondanks een daling van het volume met 45%. De export van gas daalde met 16% door een grotere binnenlandse vraag. Vermeldenswaard is nog de stijging van de uitvoer van onder andere minerale producten, machines en werktuigen en chemische producten. De invoer bestond voor meer dan de helft uit machines en voertuigen. Afgewerkte producten (koper, textiel, metaal, hout en papier) en voedingsproducten waren samen goed voor 30%.

Oman blijft een moeilijke markt voor Vlaanderen. Sinds 2002 bleef de meeruitvoer beperkt tot minder dan 20%. In 2006 kon een stijging met 67,81% genoteerd worden, maar in 2007 moest opnieuw zwaar ingeleverd worden. Met een totaal van 54,5 miljoen euro was Oman onze 88e exportmarkt. Vooral de export van onedele metalen kende een spectaculaire terugval (-74,79%). Daartegenover stond een sterke toename van de uitvoer van chemische en farmaceutische producten (+27,04%), kunststof en rubber (+20,39%) en vooral machines en elektrisch materieel (+101,08%). Deze laatste sector was trouw-

wens goed voor bijna 38% van de totale Vlaamse export naar Oman. Het aandeel van Vlaanderen in de Belgische uitvoer bedroeg bijna 78%. Tijdens de eerste negen maanden van 2008 ging het opnieuw iets beter.

De invoer uit Oman volgt een uiterst grillig patroon. Zo ging het van 1,9 miljoen euro in 2004 naar 14,3 miljoen euro in 2005, om in 2006 te dalen naar amper 0,6 miljoen euro omdat de invoer van minerale producten weggevallen was. Ook in 2007 bleef onze invoer met 0,9 miljoen euro zeer bescheiden. Oman was daarmee pas terug te vinden op de 152e plaats als leverancier van Vlaanderen. Tijdens de eerste negen maanden van 2008 is de invoer spectaculair gestegen tot meer dan 17 miljoen euro.

Voor exporttransacties kent de NDD op het vlak van politieke risico's een score toe van 1 (op een schaal van 1 tot 7) voor kortlopende kredieten en speciale transacties. Voor middellange en langlopende kredieten bedraagt die notering 2. Voor commerciële risico's krijgt Oman een B (op een schaal van A tot C). De NDD kan dekking verlenen in 'open account', dit wil zeggen zonder dat een bankgarantie vereist is en zonder verdere bijzondere voorwaarden. De NDD-plafonds zijn vastgesteld op 750 miljoen euro voor kortlopende kredieten en speciale transacties, en 1825 miljoen euro voor middellange en langlopende kredieten.

2.5. Investerings

Tijdens de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw kon Oman door de opbrengsten van de olieproductie programma's en projecten financieren zonder buitenlands kapitaal. Begin de jaren negentig lagen dalende olieprijs met het daaruit voortvloeiende handelstekort, samen met de druk van de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF), aan de basis van privatiseringen en het aantrekken van buitenlands kapitaal. In de aanloop naar het lidmaatschap van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) in 2000, werden de beperkingen inzake buitenlandse investeringen en bezit van bedrijven opgeheven.

De regering hecht een groot belang aan zowel binnenlandse als buitenlandse investeringen. Het economische beleid vertoont verschillende positieve kenmerken die buitenlandse investeringen moeten aanmoedigen:

- een politieke en macro-economische stabiliteit;
- een stabiele wisselkoers;
- een omwisselbare nationale munt;
- de vrijheid om kapitaal en winsten te repatriëren;
- een lage inflatie;
- het lidmaatschap van de WTO;
- een uniek ondernemingsloket;
- een niet-discriminatoire en liberaal belastingsregime voor ondernemingswinsten en geen personenbelasting;
- aanzienlijke investeringsmogelijkheden in twee kunstmeststofbedrijven, een methanolproject en een aluminiumsmeltfabriek, die in opbouw of in productie gesteld zijn.

De politieke en economische stabiliteit van Oman zijn de voornaamste factoren om te investeren. De regering moedigt thans buitenlandse investeringen aan als een onderdeel van haar inspanningen om de industriële ontwikkeling en de arbeidsmogelijkheden voor haar inwoners te bevorderen. Het in 1997 opgerichte Omani Center for Investment Promotion and Export Development (OCIPED) biedt buitenlandse investeerders een uniek ondernemersloket. De bureaucratie blijft evenwel zorgen voor tijdrovende hindernissen.

Tijdens de periode 2001-2004 waren buitenlandse investeringen onderhevig aan grote schommelingen. Bijna de helft van die investeringen ging naar de petroleum- en gassector, één derde was bestemd voor de verwerkende nijverheid, terwijl nutsvoorzieningen en de

bouw goed waren voor ruim 12%. Vijf landen – de Verenigde Staten, India, het Verenigd Koninkrijk, Nederland en de Verenigde Arabische Emiraten – waren goed voor bijna 80% van de totale buitenlandse investeringen.

Uit gegevens van de Conferentie van de Verenigde Naties voor Handel en Ontwikkeling (UNCTAD) blijkt dat Oman per 1 juni 2009 met 31 landen bilaterale investeringsovereenkomsten had gesloten². De overeenkomsten met de BLEU, Brunei, Bulgarije, Duitsland, Jordanië, Kroatië, Libanon, Nederland, Oekraïne, Singapore, Syrië en Turkije waren nog niet in werking getreden.

Suez Energy International (ex-Tractebel) wist een contract weg te kapen ter waarde van 600 miljoen euro voor de gezamenlijke bouw van een elektriciteitscentrale en een fabriek voor ontzilting van zeewater.

Kansrijke sectoren zijn olie (technieken om nieuwe velden te ontdekken), gas (uitbreiding van het pijplijnnetwerk), informatietechnologie, elektriciteit (het dunbevolkt centrum van het land voorzien van stroom), visserij (opzetten van zaken met het oog op de uitvoer), transport (uitbreiding van luchthavens en havens), water (kleinschalige irrigatiesystemen en afvalwaterverwerking), medische apparatuur, elektrische en mechanische werktuigen, franchising en landbouw.

De NDD kent Oman voor directe investeringen een score toe van 2 (op een schaal van 1 tot 7) voor oorlogsrisico's, risico's van onteigening en overheidsmaatregelen en transfer-risico's. De NDD verzekert die risico's, afzonderlijk of in elke mogelijke combinatie. Elke aanvraag wordt van geval tot geval beslist op grond van een gedetailleerde analyse. Het NDD-plafond is vastgelegd op 1.825 miljoen euro.

II. Specifieke toelichting bij de overeenkomst met Oman

1. Ontstaan van de overeenkomst

Op 3 en 4 november 2003 vond in de Omaanse hoofdstad Masqat een eerste onderhandelingsronde plaats. De Omaanse onderhandelaars hadden het moeilijk met de milieu- en arbeidsclausules. Zij waren van mening dat de bescherming van investeringen geen uitstaans heeft met het respecteren van internationale milieu- en arbeidsnormen. In eerder gesloten investeringsovereenkomsten – onder meer met Frankrijk, Duitsland en Nederland – komen die clausules niet voor, en Oman wilde een overeenkomst die niet te veel afwijkt van andere overeenkomsten.

Een aangepaste versie van de BLEU-typetekst – zoals gebruikt tijdens de onderhandelingen met de Verenigde Arabische Emiraten – werd voorgelegd aan een interkabinettenwerkgroep, de federale ministerraad en de Omaanse overheid. Ondanks druk diplomatiek overleg kon geen akkoord bereikt worden met het oog op een eventuele ondertekening tijdens een prinselijke zending in maart 2004.

Na moeilijke discussies tussen de Omaanse onderhandelaars en hun Ministerie van Milieu, werd een nieuw tekstvoorstel gedaan dat in oktober 2004 voorgelegd werd aan een interkabinettenwerkgroep. Op 28 december 2004 deed Oman een finaal voorstel dat beantwoordde aan de minimale vereisten die de ministerraad in 2004 gesteld had. In april 2005 werd uiteindelijk een akkoord bereikt, maar het duurde nog tot 11 maart 2008 vooraleer de ontwerpakte kon geparafeerd worden.

² Algerije, de BLEU, Brunei, Bulgarije, China, Duitsland, Egypte, Finland, Frankrijk, India, Iran, Italië, Jemen, Jordanië, Kroatië, Libanon, Marokko, Nederland, Oekraïne, Oostenrijk, Pakistan, Singapore, Soedan, Syrië, Tunesië, Turkije, het Verenigd Koninkrijk, Wit-Rusland, Zuid-Korea, Zweden en Zwitserland.

Vermits een investeringsakkoord met Oman niet tot de prioriteiten van de Vlaamse overheid behoorde, nam Vlaanderen niet deel aan de onderhandelingen.

De overeenkomst werd opgemaakt in het Nederlands, het Frans, het Arabisch en het Engels. De Engelse versie is doorslaggevend bij een geschil over de interpretatie van de overeenkomst.

2. Inhoud van de overeenkomst

De BLEU-typetekst

De leden van de BLEU keurden een tekst goed die zij aan hun gesprekspartners voorstellen als basis van de onderhandelingen. Op 29 juni 1994 heeft de Vlaamse Regering die typetekst aanvaard. Sinds 2002 zijn milieu- en sociale clausules opgenomen in de typetekst.

Die zogenaamde BLEU-typetekst bepaalt principieel dat elke overeenkomstsluitende partij eender welke soort van investeringen door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon met de nationaliteit van de andere partij op zijn grondgebied toelaat. Dit is de basis voor de bevordering van de investeringen.

De bescherming komt tot uiting in een bepaling van niet-discriminatie en het artikel dat stelt dat de investeerders de behandeling genieten van meest begunstigde natie. Die behandeling sluit wel de voorrechten van de investeerders van een derde staat uit, die verbonden zijn aan de deelneming aan een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of een andere vorm van regionale economische organisatie.

De overeenkomstsluitende partijen dienen te streven naar een wetgeving die een hoge graad van milieubescherming biedt, en die arbeidsnormen vastlegt in overeenstemming met de internationaal erkende rechten van werknemers. Zij moeten die wetgeving stelselmatig verbeteren.

Elke maatregel van onteigening of nationalisatie wordt verboden, tenzij voor het openbare nut, de veiligheid of het nationale belang van de overeenkomstsluitende partij en dan op voorwaarde dat de maatregel wettelijk en non-discriminatoir is en begeleid wordt door een gepaste en reële schadevergoeding. Dezelfde principes gelden voor schade als gevolg van oorlog en geweld.

Overmakingen van alle betalingen betreffende investeringen en lonen kunnen vrij gebeuren, waarbij de vrije transfer als principe geldt.

Er is een subrogatie van een partij of een openbare instelling in de rechten en de vorderingen van haar eigen investeerders, indien die partij of instelling schadevergoeding uitbetaald heeft aan die investeerders op grond van een garantie voor een investering. De andere betrokken partij kan dan aan de subrogerende verzekeraar de wettelijke of de contractuele verplichtingen van de investeerder opleggen.

Een vraagstuk betreffende investeringen dat geregeld wordt bij de overeenkomst en bij de nationale wetgeving van de ene overeenkomstsluitende partij, dan wel bij internationale overeenkomsten, geeft de investeerders van de andere partij de mogelijkheid om aanspraak te maken op de bepalingen die voor hen het meest gunstig zijn.

De bijzondere overeenkomsten die vroeger tussen een partij en een investeerder van een andere partij gesloten werden, worden bevestigd. De bepalingen ervan vullen de algemene

draagwijdte van deze typeovereenkomst aan. Met bijzondere overeenkomsten worden verbintenissen bedoeld die betrekking hebben op concrete investeringsprojecten.

De procedure wordt geschetst voor de regeling van geschillen over investeringen tussen een investeerder van een partij en een andere partij, enerzijds, en die tussen partijen betreffende de interpretatie en de toepassing van deze overeenkomst, anderzijds.

De overeenkomstsluitende partijen moeten een transparante wet- en regelgeving opstellen, en met elkaar overleggen over de toepassing of de interpretatie van de overeenkomst.

Investerings die aan de overeenkomst voorafgegaan zijn, worden gelijk gesteld met investeringen die na de inwerkingtreding ervan gedaan zijn. De vroegere investeringen worden dus eveneens beschermd.

De typeovereenkomst treedt in werking een maand na de datum van de uitwisseling van de akten van bekrachtiging. Zij blijft van kracht gedurende een termijn van tien jaar, die zonder voorafgaande opzegging telkens stilzwijgend verlengd wordt met dezelfde termijn.

Vergelijking van de tekst van de overeenkomst met de BLEU-typetekst

Een vergelijking tussen de tekst van de voorliggende overeenkomst en de BLEU-typetekst toont heel wat verschillen. De voornaamste afwijkingen worden hierna toegelicht.

In de preambule is in de tweede paragraaf toegevoegd dat de aanmoediging en de wederzijdse bescherming van investeringen zal leiden tot de overdracht van kapitaal en technologie tussen beide partijen in het belang van hun economische ontwikkeling.

In de aanhef van artikel 1 wilde Oman de zinsnede “tenzij de tekst van deze overeenkomst anders vereist” toevoegen. De BLEU vreesde dat de interpretatie van de definities voor verwarring zou kunnen zorgen.

In artikel 1.4 betekent het Omaanse ‘grondgebied’ ook het luchtruim en de exclusieve economische zone en het continentaal plat waarover het soevereine rechten en rechtsmacht uitoefent.

In artikel 1.5 werden de voorbeelden van milieubescherming geschrapt. Er blijft een algemene definitie van ‘milieubescherming’ over.

Ook in artikel 1.6 werd de opsomming van internationaal erkende rechten van werknemers geschrapt. ‘Arbeidswetgeving’ wordt omschreven als de wetgeving van Oman, België of Luxemburg, of bepalingen uit die wetgeving, die rechtstreeks verband houden met de internationale arbeidsnormen zoals bekrachtigd door elke partij.

In artikel 2 (bevordering van investeringen) is op vraag van Oman een paragraaf toegevoegd waarin staat dat de investeerders en hun ondersteunend personeel de nodige faciliteiten en vergunningen krijgen voor binnenkomst, verblijf, arbeid en uitreis. In de derde paragraaf is gespecificeerd dat elke partij licentie- en andere overeenkomsten kan sluiten, maar dat zulks moet gebeuren met inachtneming van de vigerende wetgeving. Die toevoeging moet gezien worden in het licht van de verplichtingen die voortvloeien uit de wetgeving op de oliewinning in Oman.

Artikel 3 (behandeling van investeringen) gaat zowel over de bescherming van investeringen als over nationale behandeling en meest begunstigde natie. In paragraaf 5 wil Oman duidelijk stellen dat er voor buitenlandse investeerders geen landeigendom mogelijk is, wat een uitzondering op het principe van de nationale behandeling betekent. Er bestaat een aparte wetgeving ter zake die voorziet in de mogelijkheid tot leasing voor 99 jaar.

Artikel 4 over milieu is enigszins anders opgebouwd, maar de inhoud komt vrij goed overeen met die van de BLEU-typetekst.

Artikel 5 over arbeid werd flink ingekort. De partijen hebben het recht zelf nationale arbeidsnormen vast te leggen en hun eigen arbeidswetgeving aan te nemen, dan wel te wijzigen. Zij mogen hun nationale arbeidswetgeving niet wijzigen met het oog op het tot stand brengen, behouden of uitbreiden van een investering op hun grondgebied.

Artikel 7 (ontneming en eigendomsbeperking) van de BLEU-typetekst werd gesplitst in de artikelen 6 (nationalisering en onteigening) en 7 (schadeloosstelling voor verliezen).

Indien de marktwaarde van de investeringen niet naar behoren kan vastgelegd worden, stelt artikel 6 dat de schadeloosstelling aan de investeerder bepaald wordt overeenkomstig algemeen erkende waarderingsbeginselen en volgens billijke principes die rekening houden met het geïnvesteerde kapitaal, de waardevermindering, de vervangwaarde en andere relevante factoren. Er werd een termijn van zes maanden ingeschreven waarbinnen de schadeloosstelling moet betaald worden. In geval van vertraging bij de betaling van de schadeloosstelling moet rente betaald worden vanaf het einde van de vastgelegde periode tot de datum van betaling, met dien verstande dat die periode niet meer dan drie maanden mag bedragen. Investeerders die onteigend worden, hebben recht op de onmiddellijke herziening van hun zaak met betrekking tot de waardebepaling van hun investering en de betaling van een schadeloosstelling, door een rechterlijke instantie of een andere bevoegde overheid van de partij waar de investering gedaan werd.

De BLEU diende paragraaf 2 van artikel 7 te aanvaarden waarin staat dat investeerders vergoed worden voor het verlies dat zij lijden ten gevolge van de vordering of de vernieling van hun eigendom door de strijdkrachten of de overheid, die niet veroorzaakt is door gevechtshandelingen of niet noodzakelijk was. Oman wees erop dat de tekst gebaseerd is op algemeen aanvaarde teksten van de United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD).

In artikel 8 (overmakingen) verkreeg de BLEU de verwijzing naar ‘alle met de investering verband houdende betalingen’, zodat de opsomming niet limitatief werd.

In artikel 9 (subrogatie) wenste Oman de term ‘een door haar aangewezen instantie’ omdat het een pan-Arabische instelling heeft van private aard die de functie van de Nationale Delcreditedienst vervult. De door Oman voorgestelde tekst werd op vraag van de BLEU verduidelijkt en aangevuld.

Voor de regeling van investeringsgeschillen tussen een investeerder en een overeenkomstsluitende partij (artikel 12) wenste Oman ook het Arab Investment Tribunal en het Commercial Arbitration Center van de Gulf Cooperation Council in te schakelen voor internationale arbitrage wanneer zijn regering betrokken partij is. Wanneer een bij een geschil betrokken investeerder beslist de zaak aan één van die instanties voor te leggen, verliest hij het recht het aan een andere instantie voor te leggen. Oman wilde niet dat een procedure voor zijn rechtbank afgebroken zou worden ten voordele van een arbitrage.

In artikel 13 (regeling van geschillen tussen de overeenkomstsluitende partijen) is toegevoegd dat het scheidsgerecht op vraag van een partij zijn uitspraken mag uitleggen.

In artikel 14 (toepassing van de overeenkomst) staat dat de overeenkomst niet van toepassing is op geschillen die gerezen zijn of vorderingen die met betrekking tot investeringen ingesteld zijn vóór de inwerkingtreding van de overeenkomst.

Artikel 15 (inwerkingtreding en duur) bepaalt dat de overeenkomst van kracht blijft gedu-

rende een tijdperk van 20 jaar. Oman verkoos die langere periode omwille van de stabiliteit en de lange afschrijvingstermijn van veel grote investeringen. De overeenkomst wordt stilzwijgend verlengd tenzij minstens één jaar vóór het verstrijken van de geldigheidsduur een partij een mededeling van beëindiging doet.

3. Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV)

De SARiV opteerde ervoor om één advies uit te brengen over de BLEU-investeringsovereenkomsten met respectievelijk Qatar, Oman en Colombia, dit gezien de gelijkaardige problematiek die aan de drie overeenkomsten ten grondslag ligt.

In zijn advies van 15 juni 2009 (referte 2009/17) concentreerde de SARiV zich hoofdzakelijk op een aantal elementen die de Vlaamse Regering in acht kan nemen met het oog op het onderhandelen en goedkeuren van soortgelijke verdragen. De SARiV betreurt dat zijn advies pas gevraagd wordt in een laat stadium.

De SARiV spoort de Vlaamse overheid aan om:

- een visienota te ontwikkelen, dit naar analogie met de nota aan de Vlaamse Regering betreffende het gemeenschappelijke handelsbeleid van de EU;
- een grondige denkoefening te maken inzake het evenwicht tussen de bescherming van investeerders en andere legitieme openbare belangen, en eventueel voorstellen voor te leggen aan de federale overheid en de andere gewesten om zo nodig in overleg met Luxemburg, de BLEU-typetekst aan te passen;
- van het Belgische EU-voorzitterschap gebruik te maken om de milieu- en arbeidsclausules op de agenda te plaatsen, in het licht van de eventuele inwerkingtreding van het verdrag van Lissabon; de SARiV pleit in dit verband voor een globaal Europees kader;
- oog te hebben voor de transparantie en inspraak in de BLEU-investeringsovereenkomsten.

De Vlaamse Regering hecht bijzonder belang aan een zo breed mogelijke toepassing in de wereld van fundamentele arbeids- en milieunormen. In alle BLEU-investeringsovereenkomsten ijvert zij voor de opname van een verwijzing naar de fundamentele arbeids- en milieunormen.

Door de inwerkingtreding van het verdrag van Lissabon is de EU exclusief bevoegd voor het sluiten van investeringsovereenkomsten. De Europese Commissie, die het Gemeenschappelijk Handelsbeleid van de EU uitvoert en dus dergelijke investeringsovereenkomsten zal onderhandelen, zal binnenkort een regelgevend kader voorstellen dat de geldigheid van de bestaande bilaterale investeringsakkoorden waarborgt, en de lidstaten toelaat om binnen een overgangsperiode hun lopende procedures en onderhandelingen af te ronden.

4. Advies van de Raad van State

In zijn advies van 11 augustus 2009 (referte 47.057/1/V) maakte de Raad van State geen opmerkingen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

VOORONTWERP

Ontwerp van decreet houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en het Sultanaat Oman, anderzijds, inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen, ondertekend in Masqat op 16 december 2008

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid en de Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en het Sultanaat Oman, anderzijds, inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen, ondertekend in Masqat op 16 december 2008, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele Hervormingen,
Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme,
Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen,
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,

Patricia CEYSENS

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en het Sultanaat Oman, anderzijds, inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen, ondertekend in Masqat op 16 december 2008, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 23 april 2010.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS